विकिस्रोतः

ദേവീഭാഗവതപുരാണമ്/സ്കന്ധഃ 02/അധ്യായഃ 11

< ദേവീഭാഗവതപുരാണമ് | സ്കന്ധഃ 02

സർപസത്രവർണനമ്

സൂത ഉവാച

ഗതപ്രാണം തു രാജാനം ബാലം പുത്രം സമീക്ഷ്യ ച .

ചക്രുശ്ച മന്ത്രിണഃ സർവേ പരലോകസ്യ സത്ക്രിയാഃ .. 1 ..

ഗങ്ഗാതീരേ ദഗ്ധദേഹം ഭസ്മപ്രായം മഹീപതിമ് .

അഗുരുഭിശ്ചാഭിയുക്തായാം ചിതായാമധ്യരോപയൻ .. 2 ..

ദുർമരണേ മൃതസ്യാസ്യ ചക്രുശ്ചൈവൗർധ്വദൈഹികീമ് .

ക്രിയാം പുരോഹിതാസ്തസ്യ വേദമന്ത്രൈർവിധാനതഃ .. 3 ..

ദദുർദാനാനി വിപ്രേഭ്യോ ഗാഃ സുവർണം യഥോചിതമ് .

അന്നം ബഹുവിധം തത്ര വസ്ത്രാണി വിവിധാനി ച .. 4 ..

സുമുഹൂർതേ സുതം ബാലം പ്രജാനാം പ്രീതിവർധനമ് .

സിംഹാസനേ ശുഭേ തത്ര മന്ത്രിണഃ സംന്യവേശയൻ .. 5 ..

പൗരാ ജാനപദാ ലോകാശ്ചക്രുസ്തം നൃപതിം ശിശുമ് .

ജനമേജയനാമാനം രാജലക്ഷണസംയുതമ് .. 6 ..

ധാത്രേയീ ശിക്ഷയാമാസ രാജചിഹ്നാനി സർവശഃ .

ദിനേ ദിനേ വർധമാനഃ സ ബഭൂവ മഹാമതിഃ .. 7 ..

പ്രാപ്തേ ചൈകാദശേ വർഷേ തസ്മൈ കുലപുരോഹിതഃ .

യഥോചിതാം ദദൗ വിദ്യാം ജഗ്രാഹ സ യഥോചിതാമ് .. 8 ..

ധനുർവേദം കൃപഃ പൂർണം ദദാവസ്മൈ സുസംസ്കൃതമ് .

അർജുനായ യഥാ ദ്രോണഃ കർണായ ഭാർഗവോ യഥാ .. 9 ..

സമ്പ്രാപ്തവിദ്യോ ബലവാന്ബഭൂവ ദുരതിക്രമഃ .

ധനുർവേദേ തഥാ വേദേ പാരഗഃ പരമാർഥവിത് .. 10 ..

ധർമശാസ്ത്രാർഥകുശലഃ സത്യവാദീ ജിതേന്ദ്രിയഃ .

ചകാര രാജ്യം ധർമാത്മാ പുരാ ധർമസുതോ യഥാ .. 11 ..

തതഃ സുവർണവർമാഖ്യോ രാജാ കാശിപതിഃ കില .

വപുഷ്ടമാം ശുഭാ കന്യാം ദദൗ പാരീക്ഷിതായ ച .. 12 ..

സ താം പ്രാപ്യാസിതാപാങ്ഗീം മുമുദേ ജനമേജയഃ .

കാശിരാജസുതാം കാന്താം പ്രാപ്യ രാജാ യഥാ പുരാ .. 13 ..

വിചിത്രവീര്യോ മുമുദേ സുഭദ്രാം ച യഥാർജുനഃ .

വിജഹാര മഹീപാലോ വനേഷൂപവനേഷു ച .. 14 ..

തയാ കമലപത്രാക്ഷ്യാ ശച്യാ ശതക്രതുര്യഥാ .

പ്രജാസ്തസ്യ സുസന്തുഷ്ടാ ബഭൂവുഃ സുഖലാലിതാഃ .. 15 ..

മന്ത്രിണഃ കർമകുശലാശ്ചക്രുഃ കാര്യാണി സർവശഃ .

ഏതസ്മിന്നേവ കാലേ തു മുനിരുത്തങ്കനാമകഃ .. 16 ..

തക്ഷകേണ പരിക്ലിഷ്ടോ ഹസ്തിനാപുരമഭ്യഗാത് .

വൈരസ്യാപചിതിം കോഽസ്യ പ്രകുര്യാദിതി ചിന്തയൻ .. 17 ..

പരീക്ഷിതസുതം മത്വാ തം നൃപം സമുപാഗതഃ .

കാര്യാകാര്യം ന ജാനാസി സമയേ നൃപസത്തമ .. 18 ..

അകർതവ്യം കരോഷ്യദ്യ കർതവ്യം ന കരോഷി വൈ .

കിം ത്വാം സമ്പ്രാർഥയാമ്യദ്യ ഗതാമർഷം നിരുദ്യമമ് .. 19 ..

അവൈരജ്ഞമതന്ത്രജ്ഞം ബാലചേഷ്ടാസമന്വിതമ് .

ജനമേജയ ഉവാച

കിം വൈരം ന മയാ ജ്ഞാതം ന കിം പ്രതികൃതം മയാ .. 20 ..

തദ്വദ ത്വം മഹാഭാഗ കരോമി യദനന്തരമ് .

ഉത്തങ്ക ഉവാച

പിതാ തേ നിഹതോ ഭൂപ തക്ഷകേണ ദുരാത്മനാ .. 21 ..

മന്ത്രിണസ്ത്വം സമാഹൂയ പൃച്ഛ സ്വപിതൃനാശനമ് .

സൂത ഉവാച

തച്ഛ്രുത്വാ വചനം രാജാ പപ്രച്ഛ മന്ത്രിസത്തമാൻ .. 22 ..

ഊചുസ്തേ ദ്വിജശാപേന ദഷ്ടഃ സർപേണ വൈ മൃതഃ .

ജനമേജയ ഉവാച

ശാപോഽത്ര കാരണം രാജ്ഞഃ ശപ്തസ്യ മുനിനാ കില .. 23 ..

തക്ഷകസ്യ തു കോ ദോഷോ ബ്രൂഹി മേ മുനിസത്തമ .

ഉത്തങ്ക ഉവാച

തക്ഷകേണ ധനം ദത്ത്വാ കശ്യപഃ സന്നിവാരിതഃ .. 24 ..

ന സ കിം തക്ഷകോ വൈരീ പിതൃഹാ തവ ഭൂപതേ .

ഭാര്യാ രുരോഃ പുരാ ഭൂപ ദഷ്ടാ സർപേണ സാ മൃതാ .. 25 ..

അവിവാഹിതാ തു മുനിനാ ജീവിതാ ച പുനഃ പ്രിയാ .

രുരുണാപി കൃതാ തത്ര പ്രതിജ്ഞാ ചാതിദാരുണാ .. 26 ..

യം യം സർപം പ്രപശ്യാമി തം തം ഹന്മ്യായുധേന വൈ .

ഏവം കൃത്വാ പ്രതിജ്ഞാം സ ശസ്ത്രപാണീ രുരുസ്തദാ .. 27 ..

വ്യചരത്പൃഥിവീം രാജന്നിഘ്നൻസർപാന്യതസ്തതഃ .

ഏകദാ സ വനേ ഘോരം ഡുണ്ഡുഭം ജരസാന്വിതമ് .. 28 ..

അപശ്യദ്ദണ്ഡമുദ്യമ്യ ഹന്തും തം സമുപായയൗ .

അഭ്യഹന്രുഷിതോ വിപ്രസ്തമുവാചാഥ ഡുണ്ഡുഭഃ .. 29 ..

നാപരാധ്നോമി തേ വിപ്ര കസ്മാന്മാമഭിഹംസി വൈ .

രുരുരുവാച

പ്രാണപ്രിയാ മേ ദയിതാ ദഷ്ടാ സർപേണ സാ മൃതാ .. 30 ..

പ്രതിജ്ഞേയം തദാ സർപ ദുഃഖിതേന മയാ കൃതാ .

ഡുണ്ഡുഭ ഉവാച

നാഹം ദശാമി ത്വേഽന്യേ വൈ യേ ദശന്തി ഭുജങ്ഗമാഃ .. 31 ..

ശരീരസമയോഗേന ന മാം ഹിംസിതുമർഹസി .

ഉത്തങ്ക ഉവാച

ശ്രുത്വാ താം മാനുഷീം വാണീം സർപേണോക്താം മനോഹരാമ് .. 32 ..

രുരുഃ പപ്രച്ഛ കോഽസി ത്വം കസ്മാദ്ഡുണ്ഡുഭതാം ഗതഃ .

സർപ ഉവാച

ബ്രാഹ്മണോഽഹം പുരാ വിപ്ര സഖാ മേ ഖഗമാഭിധഃ .. 33 ..

വിപ്രോ ധർമഭൃതാം ശ്രേഷ്ഠഃ സത്യവാദീ ജിതേന്ദ്രിയഃ .

സ മയാ വഞ്ചിതോ മൗർഖ്യാത്സർപം കൃത്വാ ച താർണകമ് .. 34 ..

ഭയം ച പ്രാപിതോഽത്യർഥമഗ്നിഹോത്രഗൃഹേ സ്ഥിതഃ .

തേന ഭീതേന ശപ്തോഽഹം വിഹ്വലേനാതിവേപിനാ .. 35 ..

ഭവ സർപോ മന്ദബുദ്ധേ യേനാഹം ധർഷിതസ്ത്വയാ .

മയാ പ്രസാദിതോഽത്യർഥം സർപേണാസൗ ദ്വിജോത്തമഃ .. 36 ..

മാമുവാചാഥ തത്ക്രോധാത്കിഞ്ചിച്ഛാന്തിമവാപ്യ ച .

രുരുസ്തേ മോചിതാ ശാപസ്യാസ്യ സർപ ഭവിഷ്യതി .. 37 ..

പ്രമതേസ്തു സുതോ നൂനമിതി മാം സോഽബ്രവീദ്വചഃ .

സോഽഹം സർപോ രുരുസ്ത്വം ച ശൃണു മേ പരമം വചഃ .. 38 ..

അഹിംസാ പരമോ ധർമോ വിപ്രാണാം നാത്ര സംശയഃ .

ദയാ സർവത്ര കർതവ്യാ ബ്രാഹ്മണേന വിജാനതാ .. 39 ..

യജ്ഞാദന്യത്ര വിപ്രേന്ദ്ര ന ഹിംസാ യാജ്ഞികോ മതാ .

സൂത ഉവാച

സർപയോനേർവിനിർമുക്തോ ബാഹ്മണോഽസൗ രുരുസ്തതഃ .. 40 ..

കൃത്വാ തസ്യ ച ശാപാന്തം പരിത്യക്തം ച ഹിംസനമ് .

വിവാഹിതാ തേന ബാലാ മൃതാ സഞ്ജീവിതാ പുനഃ .. 41 ..

കദനം സർവസർപാണാം കൃതം വൈരമനുസ്മരൻ .

ത്വം തു വൈരം സമുത്സൃജ്യ വർതസേ പന്നഗേഷ്വഥ .. 42 ..

വിമന്യുർഭരതശ്രേഷ്ഠ പിതൃഘാതകരേഷു വൈ .

അന്തരിക്ഷേ മൃതസ്താതഃ സ്നാനദാനവിവർജിതഃ .. 43 ..

തസ്യോദ്ധാരം ച രാജേന്ദ്ര കുരു ഹത്വാഥ പന്നഗാൻ .

പിതുർവൈരം ന ജാനാതി ജീവന്നേവ മൃതോ ഹി സഃ .. 44 ..

ദുർഗതിസ്തേ പിതുസ്താവദ്യാവത്താന്ന ഹനിഷ്യസി .

അമ്ബാമഖമിഷം കൃത്വാ കുരു യജ്ഞം നൃപോത്തമ .. 45 ..

സർപസത്രം മഹാരാജ പിതുർവൈരമനുസ്മരൻ .

സൂത ഉവാച

ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ രാജാ ജന്മേജയസ്തദാ .. 46 ..

നേത്രാഭ്യാമശ്രുപാതം ച ചകാരാതീവ ദുഃഖിതഃ .

ധിങ്മാമസ്തു സുദുർബുദ്ധേർവൃഥാ മാനകരസ്യ വൈ .. 47 ..

പിതാ യസ്യ ഗതിം ഘോരാം പ്രാപ്തഃ പന്നഗപീഡിതഃ .

അദ്യാഹം മഖമാരഭ്യ കരോമ്യപചിതിം പിതുഃ .. 48 ..

ഹത്വാ സർപാനസന്ദിഗ്ധോ ദീപ്യമാനേ വിഭാവസൗ .

ആഹൂയ മന്ത്രിണഃ സർവാൻ രാജാ വചനമബ്രവീത് .. 49 ..

കുർവന്തു യജ്ഞസമ്ഭാരം യഥാർഹം മന്ത്രിസത്തമാഃ .

ഗങ്ഗാതീരേ ശുഭാം ഭൂമിം മാപയിത്വാ ദ്വിജോത്തമൈഃ .. 50 ..

കുർവന്തു മണ്ഡപം സ്വസ്ഥാഃ ശതസ്തമ്ഭം മനോഹരമ് .

വേദീ യജ്ഞസ്യ കർതവ്യാ മമാദ്യ സചിവാഃ ഖലു .. 51 ..

തദങ്ഗത്വേ വിധേയോ വൈ സർപസത്രഃ സുവിസ്തരഃ .

തക്ഷകസ്തു പശുസ്തത്ര ഹോതോത്തങ്കോ മഹാമുനിഃ .. 52 ..

ശീഘ്രമാഹൂയതാം വിപ്രാഃ സർവജ്ഞാ വേദപാരഗാഃ .

സൂത ഉവാച

മന്ത്രിണസ്തു തദാ ചക്രുർഭൂപവാക്യൈർവിചക്ഷണാഃ .. 53 ..

യജ്ഞസ്യ സർവസമ്ഭാരം വേദീം യജ്ഞസ്യ വിസ്തൃതാമ് .

ഹവനേ വർതമാനേ തു സർപാണാം തക്ഷകോ ഗതഃ .. 54 ..

ഇന്ദ്രം പ്രതി ഭയാർതോഽഹം ത്രാഹി മാമിതി ചാബ്രവീത് .

ഭയഭീതം സമാശ്വാസ്യ സ്വാസനേ സന്നിവേശ്യ ച .. 55 ..

ദദാവഭയമത്യർഥം നിർഭയോ ഭവ പന്നഗ .

തമിന്ദ്രശരണം ജ്ഞാത്വാ മുനിർദത്താഭയം തഥാ .. 56 ..

ഉത്തങ്കോഽഹ്വയദുദ്വിഗ്നഃ സേന്ദ്രം കൃത്വാ നിമന്ത്രണമ് .

സ്മൃതസ്തദാ തക്ഷകേണ യായാവരകുലോദ്ഭവഃ .. 57 ..

ആസ്തീകോ നാമ ധർമാത്മാ ജരത്കാരുസുതോ മുനിഃ .

തത്രാഗത്യ മുനേർബാലസ്തുഷ്ടാവ ജനമേജയമ് .. 58 ..

രാജാ തമർചയാമാസ ദൃഷ്ട്വാ ബാലം സുപണ്ഡിതമ് .

അർചയിത്വാ നൃപസ്തം തു ഛന്ദയാമാസ വാഞ്ഛിതൈഃ .. 59 ..

സ തു വവ്രേ മഹാഭാഗ യജ്ഞോഽയം വിരമത്വിതി .

സത്യബദ്ധോ നൃപസ്തേന പ്രാർഥിതശ്ച പുനസ്തഥാ .. 60 ..

ഹോമം നിവർതയാമാസ സർപാണാം മുനിവാക്യതഃ .

ഭാരതം ശ്രാവയാമാസ വൈശമ്പായന വിസ്തരാത് .. 61 ..

ശ്രുത്വാപി നൃപതിഃ കാമം ന ശാന്തിമഭിജഗ്മിവാൻ .

വ്യാസം പപ്രച്ഛ ഭൂപാലോ മമ ശാന്തിഃ കഥം ഭവേത് .. 62 ..

മനോഽതിദഹ്യതേ കാമം കിം കരോമി വദസ്വ മേ .

പിതാ മേ ദുർഭഗസ്യൈവ മൃതഃ പാർഥസുതാത്മജഃ .. 63 ..

ക്ഷത്രിയാണാം മഹാഭാഗ സങ്ഗ്രാമേ മരണം വരമ് .

രണേ വാ മരണം വ്യാസ ഗൃഹേ വാ വിധിപൂർവകമ് .. 64 ..

മരണം ന പിതുർമേഽഭൂദന്തരിക്ഷേ മൃതോഽവശഃ .

ശാന്ത്യുപായം വദസ്വാത്ര ത്വം ച സത്യവതീസുത .. 65 ..

യഥാ സ്വർഗം വ്രജേദാശു പിതാ മേ ദുർഗതിം ഗതഃ .. 66 ..

ഇതി ശ്രീമദ്ദേവീഭാഗവതേ മഹാപുരാണേഽഷ്ടാദശസാഹസ്ര്യാം സംഹിതായാം ദ്വിതീയസ്കന്ധേ സർപസത്രവർണനം നാമൈകാദശോഽധ്യായഃ .. 11 ..

"https://sa.wikisource.org/w/index.php?title=ദേവീഭാഗവതപുരാണമ്/സ്കന്ധഃ_02/അധ്യായഃ_11&oldid=75578"
ഇത്യസ്മാദ് പ്രതിപ്രാപ്തമ്

▪